

סיכום מבחן זני אדמונית עשבונית בקרקע-גליל מערבי, בעונת 2002/3

יצחק רן, חוקר פרחים מ"פ צפון; ברטה ורגב זרעי, זרעית; יהודה פרץ, אבן מנחם

א. רקע

במהלך השנים 1999-2001 נשתלו במנהרה בשומרה 21 זנים חדשים של אדמונית עשבונית. נתוני המבחן בשנת היבול הראשונה סוכמו בעבודה (ראה עמ' 46 בחוברת זו), ובחלקה גם התקיימו סיורי מגדלים. מאחר והמגדלים בשומרה הביעו רצונם להפסיק את מבחן הזנים במשקם, הוחלט בתיאום עם שותפות זרעי-פרץ, להעביר את המבחן לשטח הגידול שלהם, אשר ממוקם בוואדי בין זרעית לשומרה. נתוני חלקה זו תוארו בפירוט בעבודתנו בניסוי גובה הקטיף, שבוצע בה השנה (ראה עמ' 36 בחוברת זו). כתוצאה מהעברת הכתרים בחורף 2002/3, הפסדנו למעשה שנת גידול והצמחים לא הניבו השנה את היבול אותו צפינו בתכנון המבחן. למרות עובדה זו, נקלטו מרבית הכתרים וחלקם אף הניבו פרחים, כך שניתן להתרשם ממועדי הפריחה ומאיכותם.

ב. שיטות וחומרים

במחצית חודש נובמבר 2002 הוצאו כל הכתרים ממנהרת הגידול בשומרה והושמו כל זן בארגזים נפרדים מסומנים. לאחר שהות של כמה ימים בחוץ מכוסים הם נשתלו בחלקה בזרעית, בשתי ערוגות גידול, שהוכנו מבעוד מועד, בצפיפות של 2500 כתרים לדונם (דו-שורה, 50 ס"מ בין השורות ו-50 ס"מ בתוך השורה). ערוגות המבחן חוברו למערכת ההשקייה והדישון של השטח המסחרי, שכולל (בקרקע) את הזנים 'דושה' ו'שרה ברנהרדט'.

נתוני האקלים של החלקה מופיעים בפירוט בחוברת זו בסיכום ניסוי גובה הקטיף. בחודש פברואר נפרשה מעל השטח רשת צל 40%, ובסוף מרס החלו בהשקייה ודישון מסודרים, בהתאם להתפתחות הנוף. ההשקייה ניתנה בתדירות של אחת ליומיים-שלושה במנה יומית שגדלה מ-1 מ"ק/דונם והגיעה ביוני לכ-4 מ"ק/דונם. הדישון ניתן באמצעות משאבה יחסית מסוג 'דוזטרון', במינון של 1 ל"מ"ק בתחילת העונה והגיע עד ל-2 ל"מ"ק בחודשים מאי-יוני.

קטיף ומדידות. עקב העברת הצמחים מחלקה לחלקה, לא בוצע קטיף משקי, אלא רק הערכות פנולוגיות, ספירת פרחים על הצמחים, הערכה לאיכותם מבחינת גודל הפקע וגובה הגבעולים.

ג. תוצאות

ג.1. קליטה והתפתחות.

באופן כללי היה המעבר מהחלקה בשומרה לוואדי בזרעית חלק במרבית הזנים. הזנים שבהם צפינו בבעיות של התנוונות בשומרה, לא נקלטו היטב וחלק מן הכתרים שלהם לא התעוררו כלל ואלו הם:

Festiva, Charlie White, Scarlet Ohara
Maxima ו-Claire de Lune.

ג.3. דיון ומסקנות

הצמחים במבחן הזנים בגליל המערבי בעונת 2002/3 נקלטו היטב לאחר העתקתם משומרה לוואדי בזרעית וחלקם אף הניבו יבול ראשוני.

מועדי ההצצה ולאחר מכן הפריחה של כל הזנים זו בהשוואה לעונה הקודמת ב-10 ימים עד שבועיים, זאת עקב האקלים הקר והגשום, ששרר בישראל בחודשים פברואר-מרס (ראה איור 1 בסיכום מבחן הזנים לעונת 2001/2).

מבחינת מועד הפריחה מסתמנות שתי קבוצות זנים: האחת, כוללת את ה'קנזס', וה'פליים' והשניה, את ה'מדרס צ'ויס', 'קרינקלד וויט', 'מונס ג'ולס אלי', 'אדוליס', 'פליקס קרוס' ו'באול אוף ביוטי'. סביר להניח, שפריחת כל הזנים תוקדם בשבוע, כאשר ייושם על הכתרים ג'יברלין במועד המתאים.

המסקנות המעשיות משתי שנות המבחן בגליל המערבי, בליווי נתוני המבחן ביתיר (2 שנות יבול מסחרי), הן:

1. מבין זני הסינגל נראה ה'פליים' מעניין מאוד, עקב היותו בכיר ובעל מופע נאה. יש לצפות ביבול הזן בשנת ניבה מלאה ומהי איכות הפרחים בשנה כזו. אפשר להמליץ על הוצאתו בהיקף מסחרי מצומצם למגדלים. ה'קרינקלד וויט' אינו בשל להוצאה כזו.
2. ה'מדרס צ'ויס' מאשש ממצאי שנה קודמת ונראה שזן זה יכול לקבל המלצה להפצה, כזן לבן בכיר. תכונותיו הטובות, הן: בכירות, פוריות טובה, % נמוך של הפלות ואיכות פקע וגבעול טובים מאוד.
3. לגבי ה'קנזס', מוקדם מדי להוציא מסקנות ויש להיזהר מכניסה להיקף משקי בזן זה. אומנם הוא בכיר מאוד ואיכות הפרחים גבוהה, אבל פוריותו בינונית ואחוז ניכר מהפרחים אינם נפתחים היטב,

שהיה בחלקה בשומרה, הפרחים בעלי גוון ומופע נאה, פתיחה טובה ומימוש פרחים באחוז גבוה. חסרונותיו הם: גובה נמוך מעט והיותו זן של סוף מרכז העונה. בסך הכל זהו זן שזוכה אצלנו וגם ביתיר להערכות טובות ואפשר בהחלט ללכת אתו בזהירות, להיקפים משקיים.

לסיכום, הזנים עברו עונת מבחן קשה מבחינת תנאי האקלים באביב המוקדם, אבל התפתחותם במהלך האביב המאוחר והקיץ מבטיחים יכול טוב בעונת 2003/4. עונה זו תהיה לגבי חלק מהם עונת ניבה כמעט מלאה, כך שנוכל להסיק לגבי המצטיינים ולהמליץ בבטחון מלא על הוצאתם למשקים.

הן על השיח והן באגרטל (ממצאים דומים נמצאו גם במבחן ביתיר).

4. ה'מונס. ג'ולס אלי', זן וורוד בעל תכונות טובות מכל הבחינות (פוריות סבירה, פקע וגבעול איכותיים וצמח חיוני), פרט לעובדה שהוא זן של מרכז העונה.

5. 'באול אוף ביוטי', זן מענין מאוד, מבין הזנים שהבאנו ב-2001. הוא בעל מופע נאה (טיפוס יפני), גוון וורוד עדין, גבעולים איכותיים ופוריות סבירה לגילו. מוקדם מדי להמליץ על הוצאתו להיקף משקי.

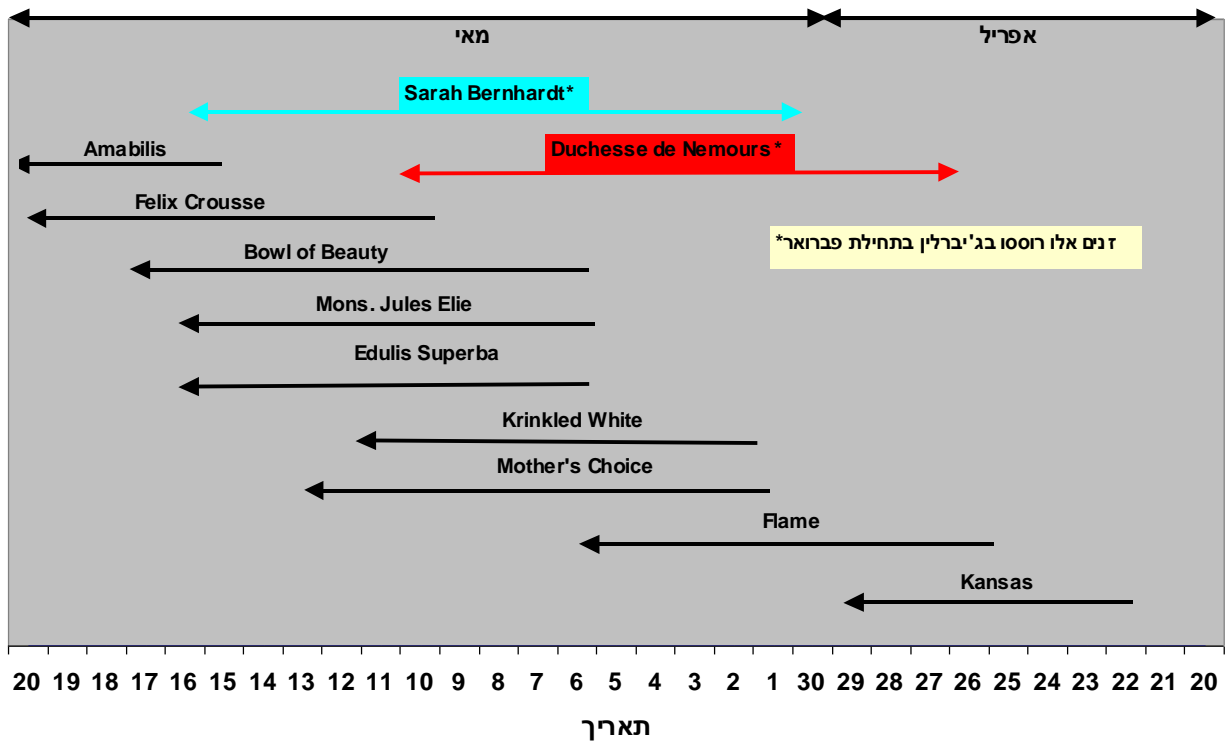
6. ה'פליקס קרוס', "סוס עבודה" טוב. פורה מאוד, כפי

טבלה 1: נתוני תצפיות פנולוגיות, יכול ואיכות הפרחים, במהלך החודשים מרס-אפריל-מאי 2003

תאריך 29.4.03							תאריך 31.3.03			הזן
יכול לצמח	סיום קטיף	תחילת קטיף	מס' פרחים	גודל* הפקע	גובה גבעולים (ס"מ)	צמחים בהצצה	גובה גבעולים (ס"מ)	צמחים בהצצה	תחילת הצצה	
1.5	20.5	10.5	44	2	30	29	0-25	10	3.4	Felix Crousse
2.1	13.5	1.5	34	+3	40	16	0-30	11	20.3	Mothers Choice
0.4	29.4	22.4	7	3	35	17	0-20	15	20.3	Kansas
0.2	20.5	15.5	2	2	25	13	0-5	5	27.3	Amabilis
1.2	17.5	5.5	22	2	30	19	0-5	8	25.3	Edulis Superba
---	---	---	---	---	---	7	0-10	5	15.3	Scarlet Ohara
1.6	17.5	5.5	25	3	25	16	0-5	4	28.3	Mons Jules Elie
1.2	6.5	25.4	12	3	35	10	0-10	8	25.3	Flame
2.2	18.5	5.5	33	2	50	15	0-3	6	28.3	Bowl of Beauty
		---	---	---	---	12	0-7	8	25.3	Boule de Neige
		---	---	---	---	14	0-12	11	20.3	Jadviga
		---	---	---	---	12	0-3	4	28.3	Peter Brand
		---	---	---	---	10	0-10	9	25.3	Charlies White
0.4	---	16.5	6	2	30	15	0-10	13	25.3	Festiva Maxima
		---	---	---	---	5	0-5	3	28.3	Claire de Lune
2.1	13.5	3.5	44	2	35	21	0-15	17	20.3	Krinkled White

* גודל הפקע בסקלה של 1-3. 1=פקע קטן ביותר. 3=פקע גדול ביותר.

איור 1: מועדי הפריחה במבחן הזנים בזרעית, בעונת 2002/3

הבעת תודה:

ברצוני להביע תודה למגדלים ברטה ורגב דרעי מזרעית ויהודה פרץ מאבן-מנחם, על שיתוף הפעולה והטיפול המסור בערוגות המבחן.

